
روایات زیارت امام حسین علیه
السلام با پای پیاده
گونه شناسی و دلالت سنجی

چالش های پیش رو ...

2

چالش هایی
در متن پژوهش

1

چالش هایی
در حاشیهٔ پژوهش

چالش هایی در حاشیه پژوهش:

چالش سوم

ملاک های خاص مجلات معتبر از جهت نویسنده

چالش دوم

ملاک های خاص مجلات معتبر از جهت موضوع

چالش اول:

دشواری پژوهش های مسأله محور

پژوهشگر جوان:

آیا برای به چاپ رسیدن مقاله ام به رابطه ها روی بیاورم؟

پژوهشگر جوان:

آیا عمیق و پردامنه بودن پژوهش را ملاک انتخاب موضوع قرار بدهم؟

پژوهشگر جوان:

آیا مسأله ها و اولویت های پژوهشیم را کنار بگذارم؟

چالش هایی در متن پژوهش:

4

01 | چالش اول:

شاید روایات پیاده، ناظر به مسیرهای کوتاه است.

توضیح:

پیاده رفتن به زیارت امام حسین (ع)، هزینه و مؤونهٔ بسیار دارد، لذا شاید این روایات تنها به مسیر های کوتاه اشاره دارند.

02 | چالش دوم:

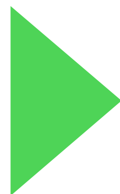
شاید پیاده روی، مقید به قید «عند الضرورة» است.

توضیح :

شاید این روایات، تنها در صورت نداشتن وسیلهٔ نقلیه، فضیلت پیاده روی را مطرح می کند.

شاید روایات زیارت پیاده، ناظر به مسیرهای کوتاه است.

5

1 **قیود خاص روایات «مِنَ الفُرَات»**

6

قیود خاص روایات «من الفرات»

روایت حُسین بن ثُوَیر از امام صادق(ع):

إِذَا أَتَیتَـ أَبَاعَبْدِاللَّهِـ(ع) فَاغْتَسِـلْ عَلَـى شَاطِئِ الْفُرَاتِ ثُمَّ الْبَسْ ثِیابَک الطَّاهِرَةَ ثُمَّ امْشِ حَافِیا

(الکافی، ج4، ص575)

توضیح

از میان 23 روایات این موضوع، 8 روایت با قید «من الفرات»، همراه هستند. در بین این هشت روایت، 5 روایت هست که با قیود خاصی همراه است و می توان گفت، سه روایت دیگر را تقیید می زند.

شاید روایات زیارت پیاده، ناظر به مسیرهای کوتاه است.

1 **قیود خاص روایات «مِنَ الفُرَات»**

2 **روایات مقید به «مِن أهلِه»**

روایات مقید به «من أهله»

روایت بَشِیر دَهَّان از امام صادق(ع):

إِنَّ الرَّجُلَ لَيَخْرُجُ إِلَى قبْرِ الْحسَينِ(ع) فَلَهُ إِذَا خَرَجَ مِنْ أَهْلِهِ بِأَوَّلِ خُطْوَةٍ مَغْفِرَةُ ذُنُوبِهِ ثُمَّ لَمْ يزَلْ يقَدَّسُ بكلِّ خطْوَةٍ حَتَّى يأْتِيهُ

(کامل الزیارات، ص132)

ترجمه

همانا شخص که به سوی مزار حسین (ع) میرود، هنگامی که از خانوادهاش جدا میشود، به ازای اولین قدمی که بر میدارد، گناهانش آمرزیده می شود؛ سپس مدام به ازای هر گام تقدیس میشود تا اینکه به مقصد میرسد...

شاید روایات زیارت پیاده، ناظر به مسیرهای کوتاه است.

9

1. **قیود خاص روایات «مِنَ الفُرَات»**
2. **روایات مقید به «مِن أهلِه»**
3. **قرائن موجود در روایات دیگر**

قرائن موجود در روایات دیگر

روایت اَبِی سَعِید قَاضِی از امام صادق (ع):

مَنْ أَتَی قَبْرَ الْحُسَینِ (ع) مَاشِیاً کَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِکُلِّ خُطْوَةٍ وَ بِکُلِّ قَدَمٍ یرْفَعُهَا وَ یضَعُهَا عِتْقَ رَقَبَةٍ مِنْ وُلْدِ إِسْمَاعِیلَ وَ مَنْ أَتَاهُ بِسَفِینَةٍ فَکَفَتْ بِهِمْ سَفِینَتُهُمْ نَادَی مُنَادٍ مِنَ السَّمَاءِ طِبْتُمْ وَ طَابَتْ لَکُمُ الْجَنَّةُ

(کامل الزیارات، ص134)

ترجمه

اگر کسی با پای پیاده به زیارت امام حسین (ع) بیاید، خداوند به ازای هر گام، ثواب آزاد کردن برده ای از فرزندان اسماعیل به او عطا می کند و اگر کسی با کشتی بیاید و کشتیش آنها را به دریا بیافکند، منادی از آسمان ندا خواهد داد که خوشا به حال شما و بهشت، گوارایتان باد.

شاید روایات زیارت پیاده، ناظر به مسیرهای کوتاه است.

1 **قیود خاص روایات «مِنَ الفُرَات»**

2 **روایات مقید به «مِن أهلِه»**

3 **قرائن موجود در روایات مطلق**

4 **روایات «مُغَبَّر»**

روایات «مُغَبَّر»

روایت کَرّام بن عَمرو از امام صادق (ع):

إِذَا أَرَدْتَ أَنْتَ قَبْرَ الْحُسَينِ (ع) فَزُرْهُ وَ أَنْتَ كَئِيبٌ حَزِينٌ شَعِثٌ مُغْبَرٌّ ...

(کامل الزیارات، ص131)

ترجمه

هنگامی که آهنگ مزار حسین (ع) را کردی، پس او را زیارت کن در حالی که ناراحت، غمگین، پریشان موی و غبارآلود باشی

شاید فضیلت پیاده روی مقید به قید «عند الضروة» است.

1

پاسخ اول

بر پایهٔ گزارش ها، در گذشته پیاده سفر کردن عملی غیر معمول بوده و این یعنی عموما برای مردم امکان تهیهٔ مرکب برای مسافرت وجود داشته است.

بررسی غیر معمول بود سفرِ پیاده

1 **مسافری از خراسان برای امام باقر (ع)**

مسافری از خراسان برای امام باقر (ع)

بُرَيْدِ بْنِ مُعَاوِيَةَ قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ أَبِي جَعْفَرٍ (ع) فِي فُسْطَاطٍ لَهُ بِمِنًى فَنَظَرَ إِلَى زِيَادٍ الْأَسْوَدِ مُنْقَلِعَ الرِّجْلِ فَرَثَى لَهُ فَقَالَ لَهُ مَا لِرِجْلَيْكَ هَكَذَا قَالَ جِئْتُ عَلَى بَكْرٍ لِي نِضْوٍ فَكُنْتُ أَمْشِي عَنْهُ عَامَّةَ الطَّرِيقِ فَرَثَى لَه ...

(الکافی، ج8، ص79)

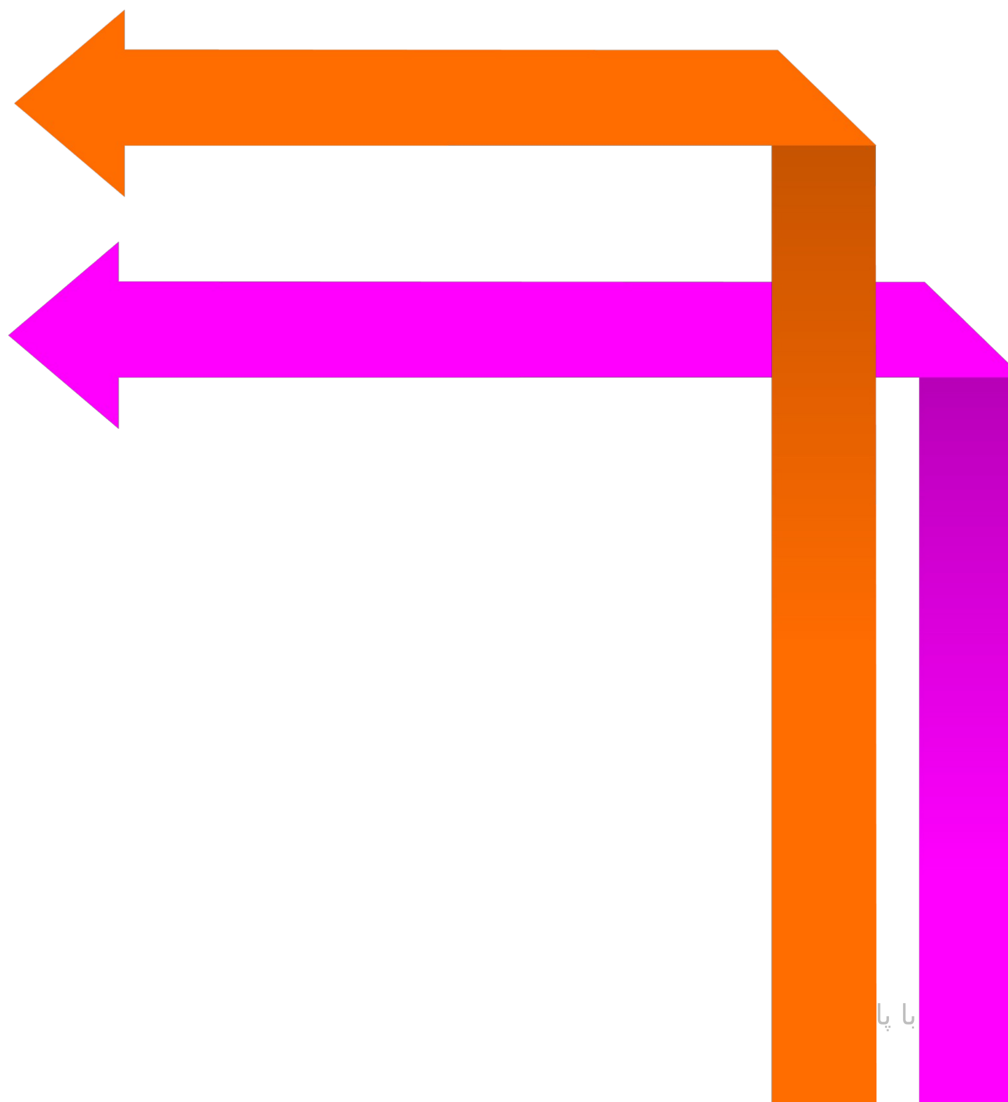
ترجمه

برید بن معاویه گوید: در منی خدمت امام باقر علیه السّلام بودم در چادری که برای آن حضرت برپا کرده بودند پس آن حضرت به زیاد بن اسود (که یکی از اصحاب او بود) نگریست و دید پایش بریده و مجروح شده امام علیه السّلام از وضع رفت‌بار او متأثر شده و باو فرمود: چرا پاهایت این طور شده؟ عرضکرد: شتر جوان و لاغری داشتم و بخاطر آن بیشتر راه را پیاده آمدم، حضرت متأثر شد

بررسی غیر معمول بودن سفر پیاده

1 **مسافری از خراسان برای امام باقر (ع)**

2 **فضیلت رفتن به حج با پای پیاده**

فضیلت پیاده رفتن به حج با پای پیاده

قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ مَا نَدِمْتُ عَلَى شَيْءٍ صَنَعْتُ نَدَمِي عَلَى أَنْ لَمْ أَحُجَّ مَاشِياً لِأَنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ص يَقُولُ مَنْ حَجَّ بَيْتَ اللَّهِ مَاشِياً كَتَبَ اللَّهُ لَهُ سَبْعَةَ آلَافِ حَسَنَةٍ مِنْ حَسَنَاتِ

(المحاسن، ج1، ص70)

هِشَامِ بْنِ سَالِمٍ قَالَ: دَخَلْنَا عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (ع) أَنَا وَ عَنْبَسَةُ بْنُ مُصْعَبٍ وَ بِضْعَةَ عَشَرَ رَجُلًا مِنْ أَصْحَابِنَا فَقُلْنَا جَعَلَنَا اللَّهُ فِدَاكَ أَيُّهُمَا أَفْضَلُ الْمَشْيُ أَوِ الرُّكُوبُ فَقَالَ مَا عُبِدَ اللَّهُ بِشَيْءٍ أَفْضَلَ مِنَ الْمَشْيِ

(تهذیب الاحکام، ج5، ص13)

شاید فضیلت پیاده روی مقید به قید «عند الضروة» است.

1

پاسخ اول

بر پایهٔ گزارش ها، در گذشته پیاده سفر کردن عملی غیر معمول بوده و این یعنی عموما برای مردم امکان تهیهٔ مرکب برای مسافرت وجود داشته است.

2

پاسخ دوم

به نظر مهمترین مصداقِ مجبور بودن، ناتوانی مالی در تهیهٔ مرکب است. در حالی که مخاطبان این روایات تمکن مالی داشته اند.

بررسی توان مالی مخاطبان اولیهٔ روایات

1 **بَشیر دَهَّان**

ترجمه

هر سال به حج مشرف می شدم که یک سال تنبلی کردم. سال بعد که به حج رفتم و بر امام صادق (ع) وارد شدم، حضرت به من فرمودند: ای بشیر! چه چیز باعث شد که سال گذشته به حج نیایی؟! گفتم: فدایتان شوم، مالی در دست مردم داشتم که نگران از دست دادنش بودم اما در عوض، در روز عرفه به زیارت امام حسین (ع) رفتم. پس حضرت فرمودند: چیزی را از دست نداده ای. ای بشیر! کسی که امام حسین (ع) را در حالی که به حق ایشان آگاه است زیارت کند مانند کسی است که خدا را در عرش زیارت کرده است.

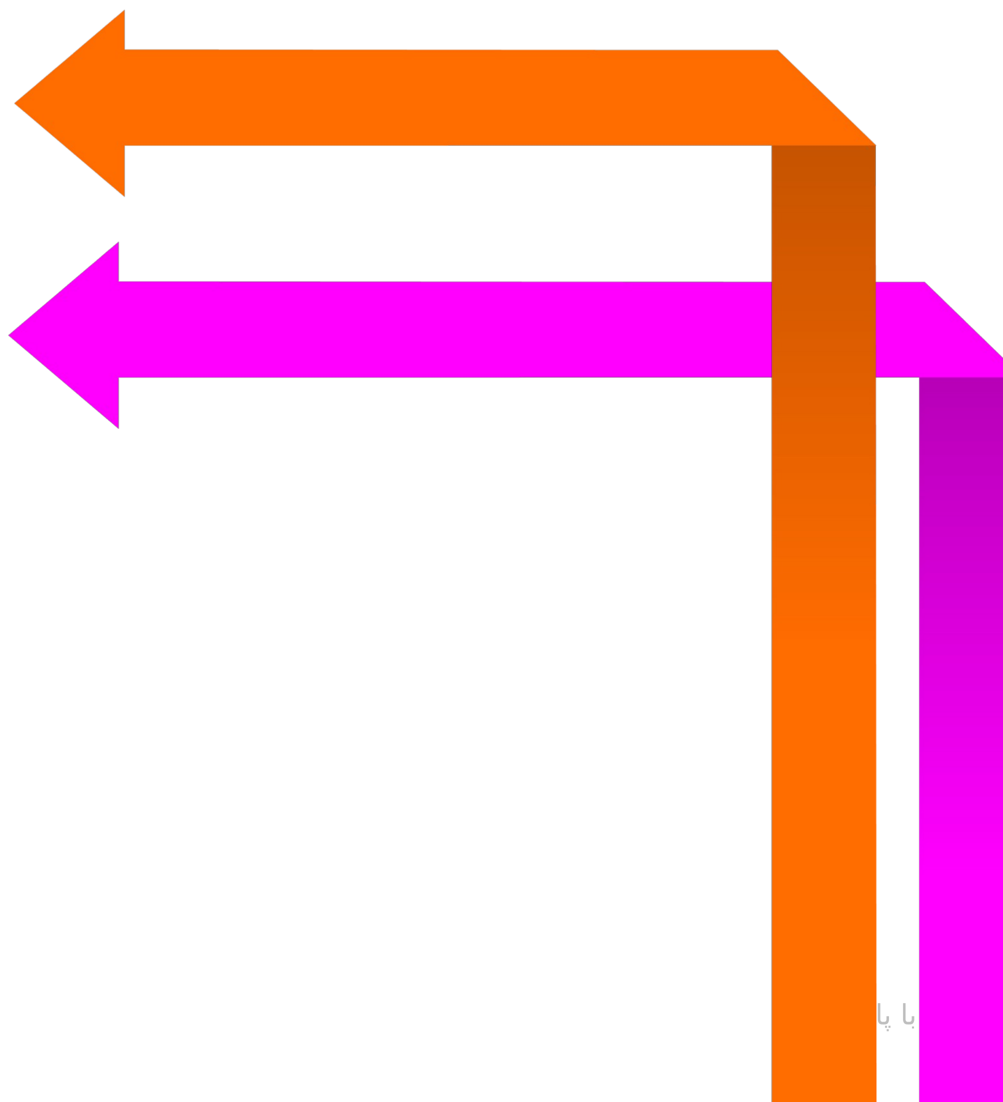
بشير دَهّان

كُنْتُ أَحُجُّ فِي كُلِّ سَنَةٍ فَأَبْطَأْتُ سَنَةً عَنِ الْحَجِّ فَلَمَّا كَانَ مِنْ قَابِلٍ حَجَجْتُ وَ دَخَلْتُ عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع فَقَالَ لِي يَا بَشِيرُ مَا أَبْطَأَكَ عَنِ الْحَجِّ فِي عَامِنَا الْمَاضِي قَالَ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ- مَا كَانَ لِي عَلَى النَّاسِ خِفْتُ ذَهَابَهُ غَيْرَ أَنِّي عَرَّفْتُ عِنْدَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ ع قَالَ فَقَالَ لِي مَا فَاتَكَ شَيْءٌ مِمَّا كَانَ فِيهِ أَهْلُ الْمَوْقِفِ يَا بَشِيرُ مَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ ع عَارِفاً بِحَقِّهِ كَانَ كَمَنْ زَارَ اللَّهَ فِي عَرْشِهِ

(کامل الزیارات ص149)

بررسی توان مالی مخاطبان اولیهٔ روایات

1. **بَشیر دَهَّان**
2. **علی بن میمون زرگر**

علی بن میمون زرگر

يَا عَلِيُّ بَلَغَنِي أَنَّ قَوْماً مِنْ شِيعَتِنَا يَمُرُّ بِأَحَدِهِمُ السَّنَةُ وَ السَّنَتَانِ لَا يَزُورُونَ الْحُسَيْن ... يَا عَلِيُّ إِنْ قَدَرْتَ أَنْ تَزُورَهُ فِي كُلِّ شَهْرٍ فَافْعَلْ قُلْتُ لَا أَصِلُ إِلَى ذَلِكَ لِأَنِّي أَعْمَلُ بِيَدِي وَ أُمُورُ النَّاسِ بِيَدِي وَ لَا أَقْدِرُ أَنْ أُغَيِّبَ وَجْهِي عَنْ مَكَانِي يَوْماً وَاحِدا ... قُلْتُ فَإِنْ أَخْرَجَ عَنْهُ رَجُلًا فَيَجُوزُ ذَلِكَ قَالَ نَعَم

(کامل الزیارات، ص295)

ترجمه

ای علی به من خبر رسیده که گروهی از شیعیان هستند که یک سال و دو سال بر آنها می گذرد اما به زیارت امام حسین (ع) نمی روند ... ای علی اگر می توانی هر ماه به زیارت برو. گفتم نمیتوانم؛ زیرا کار می کنم و کار مردم دستم هست و حتی نمی توانم یک روز هم محل کارم را ترک کنم ... گفتم شخص می تواند برای زیارت امام حسین (ع) نائب بگیرد؟ حضرت فرمودند: بله.

جمع بندی:

01 | چالش اول:

شاید روایات پیاده، ناظر به مسیرهای کوتاه است.

پاسخ:

1. قیود خاص روایات مقید به «من الفرات»
2. روایات مقید به «من أهله»
3. قرائن موجود در دیگر روایات
4. روایات مغبّر

02 | چالش دوم:

شاید پیاده روی، مقید به قید «عند الضرورة» است.

پاسخ اول :

پیاده سفر کردن در دوران معصومین (ع) عملی غیر معمول بوده است.

1. مسافر خراسانی برای امام باقر (ع)
2. روایات حج با پای پیاده

پاسخ دوم :

مخاطبان اولیه روایات، توان مالی قابل قبولی داشته اند.

1. بشیر دهان
2. علی بن میمون

باتشکر از توجه شما...